

Dissertatio medica inauguralis de haemorrhoea petechiali ... / [James Barter Makittrick Adair].

Contributors

Adair, James Makittrick, 1728-1802.
University of Edinburgh.

Publication/Creation

Edinburgi : Balfour et Smellie, 1789.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/cr88x4rv>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

52819/9

Ex libris Soc. Med. At
Ex dono Car.

DISSE

R

T

A

T

I

O

M

E

D

I

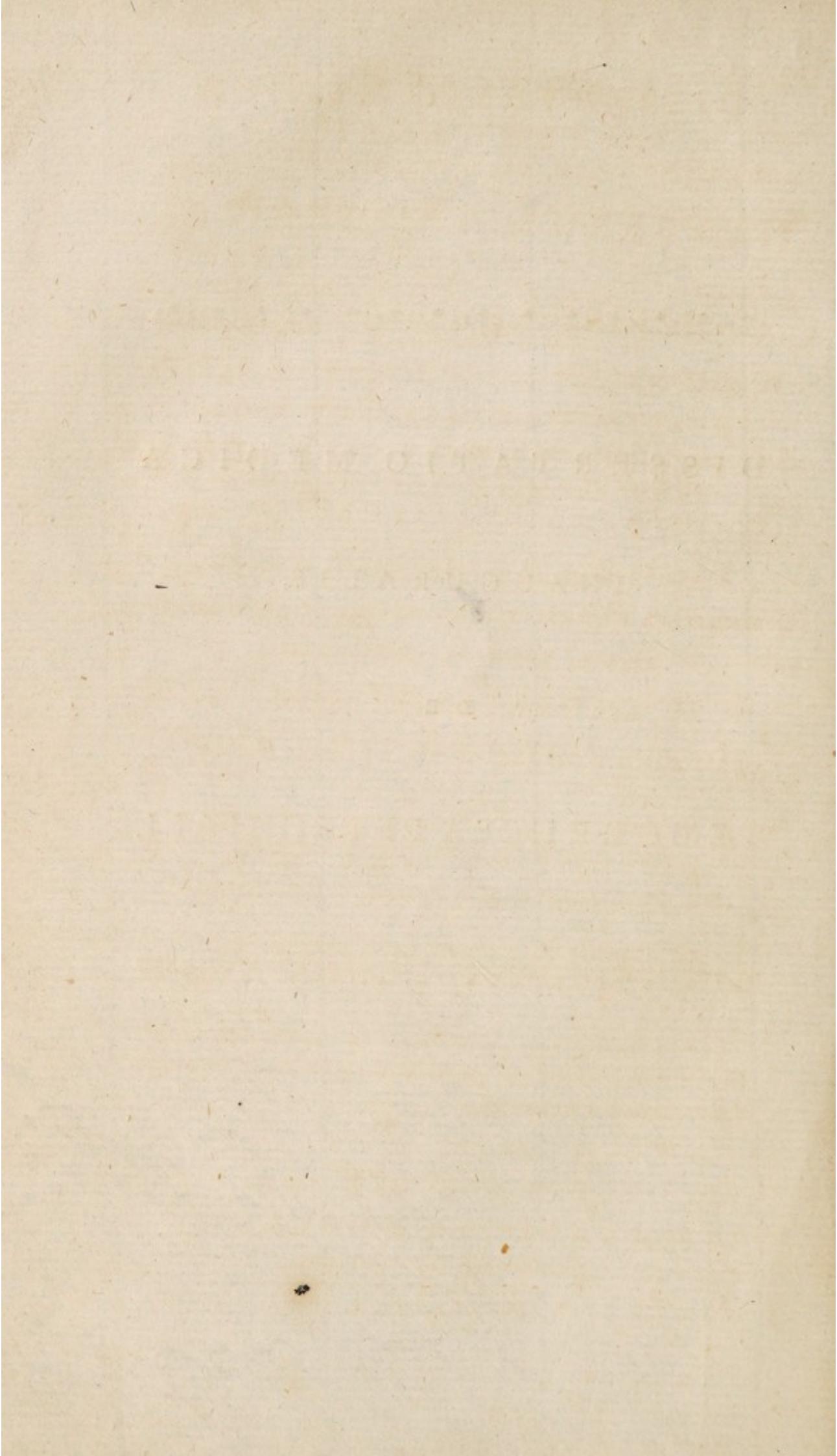
C

A

INAUGURALIS,

D E

HÆMORRHœA PETECHIALI.

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
HÆMORRHOEA PETECHIALI;

QUAM
ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JACOBUS BARTER MAKITTRICK ADAIR,

S C O T U S,

Soc. Reg. Med. Edin. Praeses Annuus,

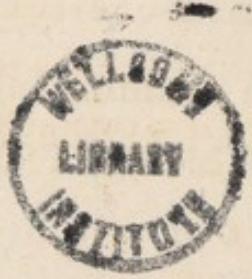
Soc. Phys. Americ. olim Praeses, et Soc. Extraor.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

In rebus quibuscumque difficilioribus non expectandum, ut quis
simul et ferat, et metat, sed præparatione opus est, ut per gradus
maturescant.—Bacon. Nov. Org.

E D I N B U R G I:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXIX.

316846

SOCIETATI REGIÆ MEDICÆ

EDINENSI,

Has studiorum suorum primitias,

Animi beneficiorum nunquam non memoris futuri

(Impar utcunque)

Testimonium,

Confecrat

A U C T O R:

ЖИДКИЕ ИСТЕЧЕНИЯ

ГАИМОВЫЕ

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

Я О Т О У А

D I S S E R T A T I O M E D I C A

I N A U G U R A L I S,

D E

HÆMORRHœA PETECHIALI.

P R O C E M I U M.

JUVENI admodum, et in re medica prorsus Tyroni,
morbum adhuc fere intactum depingere aggredienti,
plurima et gravissima obstant impedimenta. Propriae
experientiae penuria, auctorum paucitas, praecipue ur-
gent. Nec tamen haec obstacula, utcunque difficilia su-
peratu, me terrere potuerunt, quo minus ad arduum illud
opus me gnaviter accingerem, magis voluntate experi-
undi, quam spe perficiendi, impulsus. Igitur, si quos er-
rores aut incuria fudit, aut humana parum cavit natura,
lectoris vel acumen, vel diligentia offenderit, veniam A-
cademicis

3 DE HÆMORRHœA PETECHIALI.

cademicis hujusmodi exercitatiunculis concedi solitam pe-
to, speroque.

HISTORIA LITTERARIA.

Morbum nostrum primus omnium, quos noverim, et
satis quidem accurate, descripsit Lazarus Riverius. Is, de
petechiis in febre pestilenti obviis tractans, sequentia pro-
tulit: ‘ Apparent tamen aliquando in aliis affectibus,
‘ citra febrem pestilentem, maculae quaedam, praeditis
‘ consimiles, sed a diversissima causa prodeentes, nempe
‘ a sanguinis tenuitate nimia, qui a calore aut facultate
‘ expultrice agitatus, extra capillares venas in cute efflo-
‘ rescit. Illae potissimum solent contingere in iis, qui san-
‘ guinis fluxum patiuntur, ex eo quod ille factus fuerit te-
‘ nuior et aquosior. Tum etiam in lienosis et ictericis, et
‘ diuturnas viscerum obstrunctiones patientibus, iisque om-
‘ nibus, ut summatim dicam, qui propter viscerum debi-
‘ litatem sanguinem generant aquosum, et in cachexiam
‘ proclives sunt. In his enim sanguis tenuior factus, modo
‘ per nares, modo per aliam partem effluit, modo etiam
‘ a capillaribus exiens venis, in partes cutaneas transmit-
‘ titur, ubi retentus proprium amittit colorem, et vel li-
‘ vidus, vel niger, vel puniceus factus, varias macularum
‘ differentias profert; quae tamen a maculis febrium
‘ pestilentium diversissimae sunt, et nihil aliud quam san-
‘ guinis

‘guinis tenuitatem aquosam, et imbecillitatem jecoris,
‘præ se ferunt ^a.’

Anno 1775, Eberhardus Gottlieb Graff Dissertationem Inauguralem, ‘De Petechiis sine Febre,’ Gottingae edit. Is plures ejusdem naturae historias ex Actis Naturae Curiosorum citavit, suum calculum opinioni de causa proxima, quam ex Riverio citavimus, adjecit.

In Actis Societatis Medicae Hafniensis J. G. Gulbrand similem aegri historiam narravit ^b.

Denique, celeb. Duncan, vir de arte Paeonia et de genere humano optime meritus, hujus morbi exemplum, sibi obvium, publici juris fecit ^c; plures deinceps aegros, eodem laborantes, tum in privatis domiciliis, tum in valetudinario publico, curavit ^d.

D E D E F I N I T I O N E.

Morbum, quem hac in dissertatione tractare aggredior, scriptores, qui sententias suas de natura ejus et symptomatibus protulerunt, variis nominibus ornârunt. Riverius, ut vidimus, nullum ei peculiarem titulum imposuit. Graff *Petechias sine Febre* appellavit. D. Duncan eum sub nomine *Petechianos*, vel *Aimorrhœae* designavit. Nos,

B

conjunctio

^a Riverii Praxis Medica, Lib. xvii. cap. 1.

^b Act. Hafn. Vol. ii.

^c Medical Cases and Observations.

^d The Public Dispensary.

conjunctio utroque nomine, *Haemorrhœam Petechialē* nominare malumus.

Aliquanto magis difficile esse videtur, ut classem atque ordinem inveniamus, quibus haemorrhœa petechialis jure sit referenda. Similitudo cum scorbuto, in quo petechiae et vibices creberrime occurunt, Impetigines ill. Culleni indigitare videtur, dum sanguinis profluvium, quod in hoc morbo maximi est momenti et periculi, suadet, ut eum sanguifluxibus^a Sauvagesii et Sagari annumeremus. Postea in propatulo erit, cur prior ordo nobis magis arridet.

Deinde animus ad morbi definitionem advertendus est. Hanc sequentibus verbis aggressi sumus.

Petechiae et vibices, sine pyrexia, in variis corporis partibus apparentes, et inde subito recedentes; sanguis e pluribus locis, vel sponte, vel a levissima causa, fluens, vix coercendus.

H I S T O R I A.

Nunc symptomata, quae in variis aegris observata fuere, in unum colligenda, et in certum ordinem redigenda sunt, ut historia morbi efficiatur.

Haemorrhœa nulli aetati peculiaris esse videtur. Narrantur, quippe, historiae aegrorum annos varios, a 2d*, ad

a Cur non potius haemorrhagiis Culleni annumeraverim, vide viri eximii Prim. Lin. DCCXXXVI. Confer. Cullen. Synops. Nosolog. Method. Tom. ii. pag. 153. in nota.

ad 72^m agentium. Nec sexus alteruter morbo proclivior. Ex iis aegris, quos aut cel. Duncan curavit, aut ego vidi, 3 muliebris, 2 virilis sexus erant; Graffius 5 marium, 7 foeminarum historias citat. Neque tamen dissimulandum est, mulierum numerum, quam virorum, aliquantum, ut patet, majorem fuisse. Minime vero, ab exemplis tam paucis, mulieres huic morbo p[re]e viris obnoxias esse statuendum est.

Dubito, quid de vitae ratione, quae huic morbo homines opportunos reddit, sit dicendum. Certe longe plerique, et si non omnes, pauperes fuere, quanquam nemo horum, praeter Jacobum Galloway ¹, vitam mendicam agebat, aut rebus, ad sacram divinae aurae particulam a-lendam maxime necessariis, prorsus egebat. Morbum certe vidit D. Duncan in puer, qui non his tantum, sed omnibus vitae commodis, fruebatur. Nihil prorsus, de re tam digna, quae notaretur, tradidit Graff.

Exemplum quidem unum se cl. Duncan obtulit, quod, prima saltem facie, suadere videbatur, haemorrhœam hereditariam esse. Quippe parentes pueri modo memorati duos liberos, simili morbo extintos, jam antea amiserant. Sed nec parentes, nec alii liberi, semper sanissimi, huic opinioni veri similitudinem subministrabant, nec quicquam inde inferre fas est, nisi aegros causae alicui, ad morbum producendum valenti, communiter patuisse. Haud tan-

men

¹ Vide Appéndicem, in quo nonnullæ historiae, non antea in h[oc]em editæ, narrantur, aut judicet acquis lector, satiue accurate symptomata enumeravero.

men silentio praetermittendum est, parentes Susannæ Pope^a scrofulae olim obnoxios fuisse.

In plerisque exemplis, morbus noster aliorum morborum sequela fuit: Typhi^b, Februm Remittentium^c, Intermittentium^d, Amenorrhoeæ^e, Partus laboriosi^f, morbi Hypochondriaci^g, Variolæ insitivæ^h, &c. Nec defunt exempla, in quibus vibices et ecchymomata, haemorrhœam aliquantum referentia, in hydropicis observata sunt.

Narratis omnibus rebus, quae ante morbum observari potuerunt, jam morbi symptomata enumeranda sunt.

Haemorrhœa nonnunquam subito aegrum invadit; plerumque tardiori passu incedit. Saepius Petechiae, nonnunquam haemorrhagiae, primo invadunt. Nec prorsus omittendum est, cl. Duncan nonnulla exempla vidisse, in quibus Petechiae aberant, et sola haemorrhagia morbum constituebat. Graffius historiam, e contrario, citavit hominis, qui Haemorrhagiae expers, solis Petechiis correptus est.

Plerumque nausea, infirmitas, et cephalalgia, accessio nem morbi comitantur. Aliquando febricula adeisse visa est; sed in plerisque aegris nulla verae pyrexiae signa observari potuerunt. In non paucis valetudo fere intacta fuit.

Maculae et colore et magnitudine variant. Nonnullæ harum, quæ, ob similitudinem cum pulicū morsibus, Petechiae vulgo dicuntur, rubrae aut nigrae sunt. Aliae, vibices dictæ, latiores, aut caeruleæ, aut nigrae sunt. Aliae

^a Appendix, No II.

^b Ibid. in Hist. Susannæ Pope.

^c Graff, Pag. 22.

^d Pag. 20.

Wedel de Febre Pestilent. cap. 3.

^e Pag. 19.; Vide quoque

Graff, Pag. 21.

^g Pag. 19.

^h Pag. 22.

iae demum, latissime extensæ, ecchymomata referunt. Vigente morbo, maculae crebro situm mutant. Nonnul-iae evanescunt; alia postea, in iisdem, vel diversis locis, conspiciuntur.

Petechiae in omnibus corporis partibus, saepius in pectore, rarius in facie vel in manibus, observantur. Saepissime glabrae sunt, nec supra cutis superficiem elevatae, semel durae fuere, et aliquantum prominulae. In aliis exemplis apparuerunt vesiculae, ex quibus ruptis sanguis effusus est niger, et in grumos coactus^a.

Haemorrhagiae multo majoris momenti sunt, quam maculae. Vix ullus est corporis locus, ex quo sanguis non in aliquo exemplo profluxit. Saepe ab ore, gingivis, nafo, ventriculo, pulmonibus, ano, utero, urethra effusus est. Semel ab ulcusculis tineae stillavit. Ex his locis vitalis latex sponte profunditur. Vulnusculum autem, quamvis levissimum, cuilibet parti inflictum, similem fluxum, coercitu difficillimum, ciet.

Sanguis excretus saepius, ni fallor, naturali similis fuit; nonnunquam aequo tenuior esse videbatur, nec raro spissus, et in grumos coactus. Sanguis e nafo effusus, qui solus a muco, urina, aut faecibus admixtis, purus erat, more solito, ut videtur, concrevit. Multum tamen dolendum est, Doctores Duncan et Graff minus, quam par erat, huic rei animum advertisse.

Haemorrhagia saepe gravis est, nonnunquam mortem minatur, bis intulit necem.

Pulsus arteriarum saepe naturales sunt, plerumque tamen frequentes et debiles. Respiratio parum afficitur.

Jacobus

^a Graff, Pag. 23.

Jacobus Galloway ^a, quidem, catarrhalia quaedam sympathica conquestrus est. Calor nonnunquam febiles aestus simulat, saepius non augetur. Sitis aliquando urget, plerumque non item. Adpetitus cibi varius est; in quibusdam exemplis deficit, in pluribus immutatus. Omnes magna muscularum debilitate laborârunt, quanquam cerebri functiones rarissime delirio aut comate turbatae sunt. Vultus pallet, quod minime mirum esse potest, ob copiam boni sanguinis amissam, et multo tardius, quam mera ferocitas, restitutam. Nec tamen aegri in universum pallent. Alexander Dingwall ^b, etiam post repetitas haemorrhagias, et morbum jam bimum, colorem satis pulchrum retinebat.

Alvus et urina naturaliter se habent, nisi quum sanguine inquinantur. Nonnunquam sanguis, solo muco mixtus, alvo fecedit.

Valetudinis redintegrationem pollicentur haemorrhagiae minus et crebrae, et copiosae.

Amborum miserum, hoc morbo extintorum, cadavera per solitum temporis spatium incorrupta manerunt. Nec unquam foetor, putredinis indicium, durante vita, in aegris animadverti potuit.

Unica sc̄li cadaveris historia memoriae tradita est; narrabo, ipsis fere auctoris verbis, et morbum, et phænomena, quae post mortem cultri anatomici ope detecta sunt.

‘ Puer annum septimum agens, post tertianam inter-

mittentem, primum in duplicem, dein remittentem

‘ con.

^a Appendix, No. I.

^b Ibid. No. III.

continuam conversam, maculis petechialibus correptus
 est. Istae sine gravioribus symptomatis apparuere, ac
 propterea ipsi primum medicina sudorifera oblata est.
 Subsequutae sunt deinde haemorrhagiae narum, gingi-
 varum, ac crebrae puerum vomitiones vexârunt. Uri-
 nam reddidit rubicundam aeger, et cum ingens san-
 guinis copia per nares stillâsse, animum efflavit tandem.
 Post mortem, cadaver cultro aperui, foetorem tamen altero
 post mortem die putridum non sparxit. Extenuatum inveni
 ventriculum, lienem lividum, et atro crûore turgidum,
 ac ita friabilem, ut levi dissolveretur contactu. Hepar
 exsangue et pallidum; intestina sparsim rubentia, rec-
 tum vero lividum. In jejunio, lumbricus vivus repertus
 est ^{a.}

Qua quidem de re Graffius sequentia observat: ' Forte
 hic quaestio moveri possit, num livor ruborque, quem
 auctor in intestinis vedit, ad petechias pertineat, et num,
 ut variolæ olim, petechiae internæ possint statui?
 Probabile est. Caeterum patet, puerum a nimia san-
 guinis jactura extinctum esse: Forte acceleravit mortem
 etiam Lumbricus ^{b.}'

Lumbricus ab aegra, cuius historiam D. Duncan
 publici fecit juris, excretus est.

Duratio morbi in variis exemplis varia est. Semel post
 septem dies sponte rediit valetudo. Pierumque per plu-
 res septimanas, immo etiam menses, annosve perlittit.

Non-

a Joannes Adolphus Raymannus in Actis Naturæ Curiosorum,
 Vol. IX. pag. 99. b Graaff. pag. 22.

c Medical Cases and Observations.

Nonnunquam haemorrhœa recidiva esse visa est; quum uno in exemplo, redeunte aestate, morbus semper per 6 annos rediit. Jacobus Galloway, anteaquam a cl. Duncan auxilium impetravit, jam bis eodem morbo affectus fuerat.

DE EXCITANTIBUS.

Causarum remotarum investigatio, omnium rerum, ad morborum historias pertinentium, difficillima est. Satis autem omnibus patet, eas, si notae essent, multam lucem in rem satis obscuram allaturas esse; nosque, si non ad medelam, certe ad prophylaxin morbi ducturas. Sedulo igitur investigare debemus, quid de iis docent historiae, et, oculis captorum instar, veri viam, quae visum fugit, perfectis manibus palpare.

In quibusdam exemplis, a Graffio citatis, de causa non sine veri similitudine quadantenus conjectare possumus. In uno scilicet exemplo, haemorrhœa sudoris admoto frigore cohibiti effectus fuisse visa est. In altero, medicamento sudorifero incaute propinato, morbum tribuit medicus. Semel a partu laborioso oriri visa est. Petechias saepissime in iis apparere, qui diu hepatis, lienis, aliorumve viscerum obstructionibus, laborarunt,—ab aquoso sanguinis statu oriri, afferuit Lazarus Riverius, jam citatus. Aeger, a D. Duncan curatus, fabas nigras vulgares, copia immodica devoratas, pro causa morbi accusavit.

In alio, quem idem medicus curavit, pica quaedam, seu terrearum substantiarum adpetentia, observata fuit. Dubium est, an hoc symptomma ullo modo cum sanguinis profluvio et petechiis connexum fuerit, an potius morbidam ventriculi aciditatem solummodo indicaverit. Ut cunque hoc erit, certe opinioni de sanguinis putredine in hoc morbo existente non parum adversatur.

Susannah Pope ^a habitu corporis laxo et delicatulo praedita erat; paulo ante morbi accessionem fatigationi obnoxia fuerat, spicas a messoribus sparsim relictas colligendo. Pauper erat, in domo satis parva et male ventilata vivebat, hinc aëri infalubri patebat, et cibo concoctu difficulti. Adjice, quod febre typho paulo antea laboraverat.

Vero non est absimile, plerosque aegrorum, quorum historiae a viris cl. Duncan et Graff memorantur, similiter cibo concoctu difficulti et parum nutriente vesci solitos fuisse, similiter aëri impuro et infalubri obnoxios. Nequicquam objicitur, multos homines his et similibus causis exponi solitos, prospera tamen frui valetudine. Ut causae externae excitantes, in corpus humanum agentes, morbum efficiant, necesse est ut adsit praedispositio quaedam, vel proclivitas ad morbum suscipiendum. Multi homines alternationibus caloris et frigoris objiciuntur quotidie, impune tamen; dum causae eadem, in aliis catarrhum, rheumatismum, pneumoniam producunt.

C

P R A E-

^a Appendix, No. II.

P R A E S A G I A.

Quum periculum hoc in morbo ex sanguinis jactura præsertim sit metuendum, præsagium faustum erit, vel infelix, prout illa, ratione virium aegri habita, copiosa fu- erit. Vidimus jam, duobus in exemplis, necem ab haemorrhagia illatam fuisse, et probabile est, quod de caeteris haemorrhagiae speciebus plus satis compertum est, ab ea, quanquam non statim lethi gradum corripiat, tamen cachexias varias inducetum iri^a.

Petecharum recessio, et valetudo generalis intemerata, faustum eventum omnium certissime pollicentur.

D E C U R A T I O N E.

Haemorrhœae petechialis curatio huc usque fere empirica fuit, aut ex remediorum effectibus in similibus morbis deducta. Hinc adstringentia et tonica fere sola adhibita sunt. Acida fossilia, cortex Peruvianus, et vinum, pari ratione ac in aliis cachexiis, et in febribus propinata, totum apparatus medicaminum efficiunt. Remedia haecce, quamvis revera symptomatum inducias plerumque

^a Cullen. illustr. Prim. Lin. DCCLXXIX.

que faciunt, et aliquot aegros ad valetudinem reduxerunt, minime morbum radicis semper evellunt.

In morbo Susanna Pope, Adstringentia validissima, gummi kino, alumum, oleum terebinthinae, ad haemorrhagiam fistendam incassum tentata sunt; et acida fossilia, cortex, et vinum, ponderibus quantum, ob ventriculi irritabilitatem fieri potuit, maximis ingesta, spes vanas fefellerunt.

Diaetam generosam, forsan ex vegetabilibus praesertim, sive jusculis paratam, concoctu facilem, et ad nutriendum validam, aëra purum, et exercitationem lenem, plurimum ad aegri valetudinem citius certiusque redintegrandam collatura verisimile est. Immo forsan hoc in morbo curando, ut in scorbuto, et multis aliis, qui pauperes infestant, ars coquinaria longe medicamentariae praefstat.

DE NATURA MORBI.

Lubricam causarum quaestionem, ni consuetudo conjecturas aliquas in hujusmodi dissertatiunculis flagitaret, ob plures, easque gravissimas causas, lubentissime evitarem. Primo et maxime, quod a viro illustrissimo, hodiernae medicinae facile principe, quem me praeceptorem habuisse mihi semper gratulabor, et summa cum voluptate recordabor, cuius a praelectionibus, non minus elegantia, quam ingenio et doctrina conspicuis, audiendis

aure adhuc seruo vaporata, aliquantum dissentire, mihi quamvis invito, necesse fit.

In aliis fere Europæ Academiis, tentamina inauguralia semper meras Professorum opiniones continent. In hac sola, pro liberalitate illa, qua semper illustrissima haec Palaestra gubernata est, candidato laurum Apollineam ambienti, dummodo ea qua juvenem et imperitum decet, verecundia et ingenuitate opinionem suam efferat, minime pertimescendum est, ne alienis insistenti vestigiis arrogantiae nota inuratur^a.

Hac igitur, nec levi aut incerta fiducia fretus, collectis in unum omnibus rebus jam memoratis, quae rei perobscuræ lucem aliquam afferre videantur, conjecturam, quae mihi, rem attente perpendenti, maxime arridet, libere, quantum vero maxime potero, modeste proponam.

Ex morbi historia discimus, haemorrhœam plerumque homines pauperes, et vitam tenuem agentes, infestasse. In illo quoque exemplo, quod D. Duncan de norma generali jure excipi posse putavit, forsan haud absurdum erit ut censeamus, pueros, qui saepissime cibo utuntur non satis salubri, praesertim fructibus immaturis et pistoris dulciarii operibus, in hoc exemplo huic causæ fuisse obnoxios.

In plerisque casibus, haemorrhœa sequela fuit morborum, qui aut debilitate stipantur, aut ad debilitatem inducendam satis idonei videntur. Typhum, febres remittentes

^a Vid. Exim. Macintosh. Dissert. Inaug. de Actione Musculari, cuius verbis, illustrissimæ Academiae liberalitatem simili occasione laudantis, hic fere usus sum.

tentes et intermittentes, amenorrhœam, hypochondriasis, jam enumeravimus. His in rebus haemorrhœam et scorbutum evidens intercedit similitudo; scorbutus saepe morborum febrilium vestigio insistit, nec raro animi pathematibus aut inducitur, aut aggravatur.

Minime vero absimile est, labem strumosam, quae Susannaæ Pope ex parentibus, tristi haereditamento, infiebatur, miseram haemorrhœae proclivem reddidisse. Fibra laxa et flaccida praedita esse videbatur.

In plerisque exemplis, nausea, cephalalgia, infirmitas, aliaque laesiarum functionum signa, morbum etiam a prima accessione stipant. Exinde, non sine ratione concludi posse arbitror, non solum inertem materiam, sive solidam velis, sive fluidam, quae basin corporis constituit, sed etiam solidum vivum seu fibram muscularum hujus morbi participem esse.

Quod ad sanguinis effusi statum attinet, vix quicquam de ea re, ob attentionem parum accuratam quam praebuerunt auctores, certi novimus. Graffius verbis vagis, et minime experimentis, ut videtur, fundatis, sanguinem tenuem et dissolutum esse afferit^a. Sanguis coagulatus certe vomitu et alvo secessit, et ruptis vesiculis grumosus effluxit^b.

Sin ad scorbuti analogiam recurramus, sanguis in multis cadaveribus, in cordis cavis spissus et coagulatus repertus est^c. Solitam crassamenti et seri separationem, in sanguine scorbuticorum observavit cl. Lind. Cohæsionem sanguinis in scorbuto auctam esse, potius quam diminutam, testatur muscularum durities fere lignea, a sanguine

ia

^a Pag. ult.^b Graff. pag. 19.^c Poupart.

in musculorum interstitia effuso^a. Eodem tendit grumus ille sanguinis coagulati, nautis *Bullock's liver* audiens, ex ulceribus scorbuticis saepe intra noctis spatum profus, quique sine dolore exsecatur. Denique, sanguinis tenuitatem minime cum petechiis necessario connexam esse fatis superque ostendit Morgagnus, cuius aut fidem aut curam nemo unquam in dubium revocavit. Is enim, in febribus malignis, et petechiis stipatis, cruentem sanguinis missi plus solito et cohaerere, et copiosam esse invenit. Post mortem, sanguis in cavis cordis et arteriarum coagulatus repertus fuit^b.

Quod vero in morbi historia attentionem maxime mereatur, hoc est: Cadavera aegrorum, haemorrhœa extinctorum, nihilo citius, quam in aliis morbis, putredinem subiisse, omnemque a vivo corpore foetorem abfuisse.

Ex secto cadavere, constat lienem maxime morbidum fuisse; quod, ut et alia ad hunc morbum pertinentia, scorbuto analogum est^c.

Ex causis remotis, utpote de quibus nihil certi tradere potuimus, aliquas solummodo similitudinis cum scorbuto notas adjicere erit. Vidimus nempe, haemorrhœam verisimilime aëri impuro, cibo concoctu difficulti, et ad nutriendum inepto, deberi. Has quoque scorbuti esse causas testantur Kramer, Nitzsch, Lind, Rouppe, Monro, Trotter, Milman. Denique, vir ingeniosissimus Gulielmus Stark, qui magno cum medicinae damno, veritati experimentis investigandæ se victimam praebuit, præcipua scorbuti symptomata, astheniam, scilicet, masculas,

a Poupart.

b Morgagni. De Caus. et Sed. Morb. Epist.

XLIX. § 22.

c Σπληγχνας. Hippocrat.

culas, stomacacen^a, in seipso, dum pane et aqua, vel faccharo et aqua, per aliquot dies vicitaret, produxit^b. Vidi denique, in Comitatu Hantonensi, virum, qui, ob melan-choliam religiosam, a cibo omnigeno, praeter panem et aquam, pertinacissime abstinentis, in aëre saluberrimo, et tempestate calida, sicca, mensē sc. Julii anni 1788, petechiis et vibicibus, cute arida, stomacace, crurum oede-mate, artuum debilitate et rigiditate inter movendum, dyspnoea, praesertim ubi corpus exercebat, affectus est. Gingivae adeo molles et spongiosae erant, ut portionem sa-tis magnam digitis facile abstrahere posset. Haec omnia mala, usu fructuum horaeorum, aurantiorum, cibi vege-tabilis recentis, et cerevisiae, intra paucas septimanas fu-gata fuere^c.

Carnes salitas putrescentes minime ad scorbutum pro-ducendum necessarias esse, constat, ni fallor, pace summi viri, tum exemplis jam memoratis, cum ex testimonio Nitzschii et Krameri, de exercitibus Russicis et Austriacis, et Milmanni de duabus mulieribus quae theae infuso et pane vescentes summa scorbuti violentia afflictae sunt. Joannes a Bona, de scorbuto scribens, regionum Italiae, Alpibus vicinarum, incolas, polenta frumenti Turcici (*Melampyrum arvense Lin.*) et radicibus, per annonae caritatem et inopiam vescentes, morbum miris prorsus modis passos esse asseverat. Eodem tendunt testimonia multorum aliorum, qui a Graffio citantur.

Fatigatio (ut ad haemorrhœam redeam) quam subie-tat Susanna Pope, quaeque saepissime scorbutum aggra-vasse,

^a Cullen. Syn. Nosolog. G. LXXXVI.

^b Stark's Works, published by Dr. J. C. Smyth. ^c Appendix.

vâsse, aut homines, antea sanos, et cibo vegetabili recente vescentes, ei proclives reddidisse visa est, praesertim in classe Ansoniana, ad morborum similitudinem ulterius stabiliendam tendet.

De methodo medendi solummodo notandum est, acidi vitriolici, corticis Peruviani, et vini, vires ad fabricam partis sanguinis rubrae restituendam, vel lymphae quantitatem et spissitudinem augendam, nondum fatis demonstrata esse. Multo faciliter intelligitur, medicamina hujusmodi ad infirmitatem et laxitatem fibrarum corrigendas nonnihil valere.

Supereft ut quaeramus, an hic morbus revera ab omnibus aliis, in pulcherrimo Nosophoriae systemate Culleniano depictis, specifice diversus sit; an tantummodo pro varietate morbi alicujus, ibi descripti, recensendus.

Morbi, quos haemorrhœa adeo fortasse referat, ut de discrimine ambigi possit, sunt febris maculis petechialibus stipata, et scorbutus. Caloris praeter naturam austi, anxietatis, aliorumque febrilium symptomatum defectus, haemorrhœam a typho petechiali fatis accurate distinguit. Minime tamen dissimulandum est, hujusmodi phænomena semel iterumque observata fuisse. Morbi vero duratio, longe ultra solitam febrium periodum protracta, optimam et certissimam praebet diagnosin.

Postremo, an haemorrhœa accurate a scorbuto distingui possit, inquirendum venit. Hoc facile fieri posse arbitratur cl. Duncan, quia in haemorrhœa abest oris foetor, absunt tumores crurum oedematosi, muscularum induratio, ulcera foeda et fungosa, spiritus difficilis et anhelus. Abest denique stomachace, pro pathognomonicō scorbuti signo a plerisque auctoribus recensita. Neque tamen

simus immemores, gingivas Susannæ Pope lividas et spongiosas fuisse.

Minime pro novo et nondum descripto morbi genere temere habenda est, quaecunque nova aut inusitata mali forma sese medico obtulerit. Id enim si fieret, morborum genera eo plura essent, quo major medici ignorantia. Quisquis observato morbo, a genere jam descripto parum, nec nisi gradu, discrepante, novam speciem, novumve genus morbi statuerit, cursum longe certe a perillustri illo curriculo, quem Cullenus emensus est, diversum, immo prorsus retrogradum, ingreditur. Hic rudera et impedimenta, a Boerhaavii et Sauvagesii usque temporibus cumulata, summo ingenio, summaque diligentia, amovere conatus est. Is contra, quicunque nova morborum genera struere aggreditur, viam ad scientiam medicinae, jam plus satis difficilem et tortuosam, sentibus magis horridis, situ asperiore obruere gestit. Uter melius de Tyrone, et de medicina mereatur, haudquaquam difficile est perspicere.

Nullum certe symptomata in haemorrhœa unquam existit, quod non saepius in scorbuto observatum fuerat. Attamen multa in scorbuto perspiciuntur, quae in haemorrhœa desunt. An ideo statuendum, morbos ab invicem specifice diversos esse? Immo solummodo collendum est, haemorrhœam non nisi mitiorem scorbuti esse gradum, a minori causarum remotarum violentia oriundum. Quippe homines, vitam terrestrem agentes, diaeta marina, ex carnibus salitis, et farinaceis non fermentatis, confecta, plerumque non utuntur, cibum vegetabilem recentem, qui ad scorbutum arcendum plurimum valet, fa-

cillime parant. Hinc morbus, nisi in urbibus obfessis, minus in terris quam in navibus faevit.

Stomacace male omnino pro signo scorbuti pathognomico habetur, quum non raro in hominibus caetera sanis conspicitur. Nemo tamen sanus scorbutum in iis adesse ideo putavit. Nec defunt exempla hominum, qui stomacaces expertes, omnia fere alia scorbuti signa summa cum violentia passi sunt.

Sin aliquis firmis argumentis statuerit, scorbutum, in navibus et urbibus obsidione cinctis, a carnis salitis putrefcentibus, et plerumque in regione frigida, oriundum, a morbo terrestri, priori, quoad signa et medelam, similimo, sed, ut videtur, a cibo parum nutritente et animi pathematis, originem ducente, prorsus, et genere diversum esse, tum certe mihi erit fatendum, haemorrhœam a scorbuto revera discrepare. Hoc tamen facere vetant sanae analogiae leges; vetat summa, et jure plurimum veneranda Culleni auctoritas^a, omnibus fere omnium observationibus freta.

Restat demum ut conjecturam de morbi natura, quae mihi videtur cum phænomenis optime consentire, paucis proferam.

Symptomata, quae in scorbuto obvia sunt, ex solidi vivi potius quam ex fluidorum vitio pendere mihi videntur. Minime in animo est negare, humores in hoc morbo revera a sano statu deflexisse, aut fluidas aequæ ac solidas corporis partes morbosis mutationibus patere; quippe qui putem, illas dupli modo vitiari posse. Humores in corpore

pore animali circumeuntes iis omnibus mutationibus, quas post mortem subeunt, obnoxii forent, ni obstaret aut ipsorum vita, aut vitalis vasorum actio. Sanguinem vitæ participem esse docet Joannes Hunter, suamque sententiam argumentis et exemplis fulcire conatus est. Sed quum ea opinio, quamvis ingeniosa, et auctore suo digna, nondum fundamento satis stabili niti videtur, silentio hoc in loco praetereunda est.

Si sola vasorum actio obstat, quin humores vitientur, haud difficile est conceptu, vim aliquam externam, salutari vasorum actione validiorem, humoribus admotam, eos ita affecturam, ut morbum gignat. Haec prima est et idiopathica morborum humorallium species. Secunda est, si quando vis vasorum conservatrix eo usque infirmata fuerit, ut non amplius ad naturales mutationes arcendas fatis valeat. Exinde patet, hoc vitium solummodo a vasorum vicio pendere, ideoque symptomaticum potius, quam idiopathicum, esse. Ubiunque sanguis in scorbuto vitiatus apparuerit, secundam potius quam primam, symptomaticam potius quam idiopathicam morbi speciem, adesse puto.

Unicuique fere corporis parti suus addicitur stimulus, quo justo gradu admoto, functiones in fano perstant statu. Sin hic aut quantitate vitietur, aut qualitate, morbus oritur. Horum quidem stimulorum nonnulli externi sunt, alii interni. Externorum præcipui sunt, cibus et potus, aër purus, calor. Internorum, sanguis et humores ab eo secreti, motus voluntarius, vigilia, animi pathemata. Horum si quantitas aut vis augeatur, oriuntur bina morborum

borum genera; scilicet, aut incitatio^a, quae in majori fibrae muscularis contractione, aut collapsus^b, qui in minori ejus contractilitate consistit. Si minore, quam par sit, gradu admoveantur stimuli, irritabilitas pari ratione crescit, dum vis contrahendi non item. Et si hoc in statu stimulus corpori applicetur, fibra longe facilius in collapsum incidet, quum si stimuli non hac ratione antea abstracti fuerant.

Ad hanc fibrae muscularis legem stabiliendam, argumenta sequentia, ex exemplis nemini non notis deducta, satis erunt, ni fallor, superque.

Primo, quod ad Famem attinet: Observandum est, mortem in iis, qui jamdudum famelici, tandem plurimum cibi ingurgitaverant, non raro accidisse. Eodem spectat, quod alii qui minus cibi, et post minorem necessitatem devorant, diarrhoea saepe laborant. Aquae potores quoque, eandem prorsus ob rationem, multo minori vini quantitate, quam ii, qui se liquoribus meracis assuefecerunt, fiunt ebrii.

Nec Frigoris (quod minor solummodo caloris gradus est) effectus minus ad argumenta nostra conferunt. In plagiis Borealibus frigus non raro tam acre est, ut extremas corporis partes aut prorsus vitae orbet, aut vitale principium plurimum minuat. His in casibus, funesta incolarum experientia compertum est, calorem subito admotum gangraenam certissime inducere; dum nix, vel aqua frigidissima, nempe vi stimulandi longe minore praedita, artibus torpentibus sedulo afficta, calorem et sensum redu-

a Cul. El. Phys. CXXX.

b Cullen. Physiol. ibid.

reducit. Atque hoc, quod de extremis corporibus partibus gelu affectis, jam dictum est, de hominibus congelatis, et de animalibus per hyemem torpentibus, verum est.

Nec ab hac explicatione abhorret gratus ille caloris sensus, qui primis et longe diversis balnei frigidi effectibus mox subsequitur. Nempe vasa, admoto frigore magis irritabilia facta, a stimulis postea admotis validius se contrahunt. Huc quoque spectat fatigatio, in montibus excelsis, ubi frigus intensissimum urget, et aër longe, quam in locis inferioribus, rarer est, a levissimo corporis motu oriunda, ita ut cl. de Saussure ^a altissima Montis Blanc cacumina tandem adeptus, non sine lassitudine et anhelatione aliquot passus ambulare, et experimenta cum barometro et aqua fervente perficere posset.

Motus quoque voluntarii defectus opinionem nostram plurimum firmat. Neminem enim latet motus corporis, post diurnam requiem, aegre perfici, et lassitudinem, etiam a levissima exercitatione, continuo percipi. Nec aliquis mihi objiciat, illam movendi difficultatem torporem potius quam irritabilitatem arguere. Nam illa difficultas minime ab organi vitio pendet, sed ab eo, quod idearum associatio, ad motus voluntarios prorsus necessaria ^b, tamdiu interrupta fuerit.

Pauca postremo de effectibus, quos certa animi pathema in corpus edunt, notanda sunt.

Qualiscunque fuerit metaphysica affectuum natura, mihi, fateor, videtur verisimile, gaudium et moerorem,

spem

^a Voyage au sommet du Mont Blanc.

^b Hartley on Man, Vol. i.

spem et metum, saltem quantum ad effectus eorum in corpus humanum, tum sanum, cum morbosum, pertinet, cum variis caloris gradibus analogiam maximam habere; scilicet, non tam contraria esse inter se, quam gradu differre. Spes enim corpori vigorem subministrat; metus eundem detrahit. Gaudium modicum excitat, roborat: Intemperatum collapsum et ipsam mortem facebit. Moe-
ror aut vires lente exedit, aut subito ferit; nec semper divinae particulae aurae parcit.

Nec in ulla re magis firma est analogia illa, quam inter haec pathemata et varios caloris gradus adumbrare aggressi sumus, quam in ea, quod sicuti ad sanam corporis valetudinem confert modicus calor, ab aestu et algore utrinque remotus, non secus, ut omnes vitae functiones recte perficiantur, affectus quidam excitantes, spem, fiduciam, et gratas quasdam sensationes producentes, justo gradu adsint necesse est. Ex horum praesentia pendet, opinor, status ille, qui apud omnes fere physiologos Tonus audit, quique non in irritabilitate mera, sed in certo incitationis gradu, consistit, in quo, idoneis stimulis admotis, functiones cum vigore perficiuntur.

Quod si tonus ille metu vel moestitia imminutus fuerit, tum eo validius in fibram agunt stimuli omnes, sive externos velis, seu affectus excitantes. Hoc tum a matre illâ Romanâ, quae, filio quem Thrasymeni occisum crediderat subito redeunte, statim animam efflavit; tum ex exemplis ab eximio Fontana^a narratis, in quibus viperæ venenum in animalia variis pathematibus agitata inflic-

tum

^a Sur les Poisons et le Corps Animal.

tum est, felicissime elucet. In experimentis enim in animalia irata factis, venenum nonnisi post tempus solito longe diuturnius necabat. Ast in meticulosis, contra, et timidis, exiguum omnino spatium ad ejus effectus requirebatur.

Nec vis affectuum, ad contagium arcessendum vel præcavendum, notatu minus digna est. Namque, ut Poeta suavissime cecinit :

*Whence drew Marseilles' good Bishop purer breath,
When Nature sicken'd, and each gale was death^a?*

Certe a vi illa spei, fiduciae, et mentis sibi recti conscientiae, quam modo memoravimus.

Nec ad propositum meum non spectat, forsan, fibrae muscularis status post mortem, prout illa affectibus excitantibus vel deprimentibus accersita fuerit. In iis enim, quos gaudium improvsum vel ira necavit, corpus ut in animalibus fulgure ictis, aut viperæ veneno sublatis^b, irritabilitate omnino caret; vix rigidum fit; celerrime putreficit. Dum in iis qui metu aut moerore occisi sunt, fibra, ut in animalibus congelatis, irritabilis est, riget, tarde putredinem subit.

Nec quenquam fore arbitror, qui mihi vitio velit vertere, quod pauca ex vegetabilium analogia, ad argumenta mea firmando mutuaverim. Fateor enim me, experimentis pulcherrimis virorum clarorum Hales^c, Duhamel,

a Pope, Essay on Man, Ep. iv. v. 107.

Poisons.

b Fontana sur les

c Vegetable Statics.

mel^a, Bonnet^b, Gmelin^c, Desfontaines^d, attente per-
pensis, irritabilitatem utriusque naturae regno communem
esse, negare non posse. Igitur haud abs re erit ut legem
modo memoratam plantis applicare coner, quo clarius
elucescat, eam non modo fibrae musculari in animalibus,
sed fibrae irritabili in universum imperare. Quae qui-
dem opinio, forsitan non vera, saltem mentis est dulcissi-
mus error.

Quum plantae functionibus, iis quas exercent animalia
prorsus similibus, fruuntur, illis solummodo exceptis,
quae ex cerebro et genere nervoso sine dubio pendent,
(sensu, scilicet, motu voluntario, et sui conscientia) mu-
tationes a defectu stimulorum quorundam naturalium,
lucis nempe, caloris, et nutrimenti oriundas, obiter me-
morabimus.

Morbus, qui plantas *luce* privatas adoritur, Gallicè
'*Etoilement*^e nominatur. Hoc affectae herbae colore viridi
carent, flavescent, flaccidae sunt et infirmae, nunquam
justam magnitudinem aut qualitates sibi peculiares adi-
piscuntur. *Lactuca*, verbi gratia, et *Celeri*, quae in sta-
tu naturali virent, amarae sunt, forsitan venenosae, terrae
aut arenae ope a lucis imperio seclusae, albescunt, sapo-
rem blandum acquirunt, edules fiunt.

Quantum ad *calorem* spectat, cl. Desfontaines, ex expe-
rimentis summa cura institutis, irritabilitatem *Mimosa-*
rum omnium, *Cisti Helianthemi*, *Centaureae Calcitrapoi-*
dis,

^a Physique des Arbres.

^b Contemplation de la Nature.

^c Apud Bonnet in op. citat.
P. ii. p. 447.

^d Journal de Physique 1787,

^e Duhamel.

dis, aliarumque complurium plantarum mane maximam esse, Sole meridiano ardente minorem, vespere, post diem calidum, minimam comperuit. Nec non caloris abstractioni vegetabilium, aequa ac animalium hibernationem, tribuere ausim : Calori redeunti, et in auctam irritabilitatem agenti, subitum eorum augmentum vere novo factum. Nec ab alia causa, ni fallor, pendet impetus ille fluidorum in quibusdam vegetabilibus, praesertim in vite, verna tempestate observatus, quem vi sanguinis in crurali equi arteria circumeuntis quintuplo majorem esse supputavit accuratissimus Hales. Nam, si id soli caloris imperio esset tribuendum, certe effectus pro causae augmento cresceret, quod nequaquam fit; nam fluxus progrediente aestate minuitur, autumno fere nullus est. Denique, anno non irritabilitati, per frigus intensem et diuturnum auctae debetur, quod in plagiis Borealibus vegetatio longe, quam in calidioribus locis, sit promptior : Hordeum enim, quod his in regionibus non nisi post dies 120 maturum fit, intra 60 in Lapponia demetitur^a.

Quod ad nutrimenti defectum pertinet, nullum latet agricolam, plantas ex agris sterilibus in feraciores transflatas, peculiari quodam morbo, Anglicè *Rankness* dicto, laborare, nequaquam, ut par erat fructus ferre, mox languere, nigrescere, cito corrupti.

Morbus vero alias, quique longe plus ad rem nostram facit, plantas quasdam gramineas, praesertim secale cereale, infestat, variis sermonibus varia nomina fortitus.

E

Secale

Secale hoc morbo infectum Latinè *Cornutum* audit, aut *Corniculatum*^a; *Clavus Secalinus*^b; Gallicè *Seigle ergoté*^c; Anglicè *Spurred Rye*. Cornicula autem illa est tuber quidam, a grano excrescens, ex fusco violaceus, quo inquinatum secale infalubre admodum fit, et morbum quendam excitat epidemicum, convulsivum, gangraenâ siccâ stipatum, qui a pagi nomine, in quo saepissime graffatur, *Convulsio Soloniensis vel Necrosis Ustilaginea*^d nuncupatur. Longum effet, quanquam parum, forsan, a nostro proposito alienum, quidquam de necroſi proferre: Liceat pauca de vitio fecalis memorare.

Clavum fecalinum a soli humiditate et exilitate scatere iavenit solertissimus *Tessier*, a societate Regia Medica Parisiensi in pagum Soloniensem missus, ut morbi causas exploraret, remedia exquireret. Quippe in iis agris saepissime occurrere visus est, qui jamdudum inculti, nuper denuo aratum passi erant; ac in iis quorum flores per imbrem diuturnum et copiosum, aestatemque intempestivam et frigidam, prodierant. Parum abest, quin morbum hunc, a lenta et longa caloris et nutrimenti detractione oriundum, scorbuti nomine salutare ausim.

Mihi nunc videor, forsan falsa veritatis imagine, et proprii operis amore deceptus, vix non demonstrasse, saltem vero similem reddidisse, nutrimenti, caloris, affectuum excitantium, motus voluntarii, detractionem, fibrae muscularis irritabilitatem augere, tonum minuere. Auto-

res

^a Hoffmann. Oper. Tom. i. p. 230.

^b Ray.

^c Mem. Soc. Roy. Medec. T. i. p. 417.; Read sur l'Ergot.

^d Salerne Mem. Acad. Scienc. T. ii.; Saillant et Tessier Mem. Soc. Reg. Medec. T. i. p. 303. ii. 587.

res^a autem, nuper citati, fide certe digni, ex harum ipsarum rerum longa inopia scorbutum oriri testantur. Praeter autem ea, quae de cibo, aut nimis parco, aut minus justo nutriente, aëre frigido, humido, ab illis memorata sunt; exercitationis defectum quoque eodem tendere certum est, quum milites in navibus stipendia merentes, et nautae maxime ignavi et imbelles, omnium primi scorbuto afficiuntur. Constat quoque ex exemplis quamplurimis, affectus deprimentes, ut moestitia et metus, hunc morbum augere. Hinc nautae inviti conscripti ante alios scorbuta cedunt. Pathemata vero excitantia, ut gaudium, ardor pugnae, et fervidus patriae amor, morbum levant aut summovent. Pulcherrimum hujusmodi exemplum, et nautis Britannicis summopere honorificum, aeternae memoriae tradidit optimus Ives, quem nuper defunctum amici diu lugebunt. Nempe classem, quae duce Matthews conjunctas Galliae et Hispaniae classes prope Toulon expectabat, spe instantis praelii, a scorbuto liberatam fuisse^b. Classis quoque, quae Rodneio immortali duce et auspice Gallicam classem fugavit, nunquam aut scorbuto, aut aliis morbis tam immunis fuerat, ac illa ipsa tempestate^c. Nemo certe, ne quidem Pringleius illustris, gaudium, virtutemque militarem, antisepticis annumeravit!

Huc

^a Lind, Monro, Milman, Blane, Nitzsch, Kramer, Rouppe, Johannes a Bona. Vide quoque Diff. Inaug. Viri admodum ingeniosi, et mihi amicissimi, D. Grogan. Lugd. Bat. ann. 1783.

^b Ives apud Lind on Scurvy.
the Diseases of Seamen, p. 96.

^c Blane Tract. Opt. on

Huc quoque redit pia Principis Aurasiaci fraus, qui aquam meram, colore aliquo tinctam, pro certo remedio venditans, scorbutum, portenti instar, a militibus Bredæ obseffis fugavit ^a. Parum quoque abest, quin eidem animi in corpus imperio, magnam partem levaminis, quod ab usu frugum recentium in hoc morbo percipitur, tribuere ausim.

Nequeo igitur non suspicari, causam proximam scorbuti esse “ Auctam fibrae muscularis irritabilitatem, cum imminuto tono, et minori cohaesione, a nimis parca rerum ad vitam et sanitatem necessiarum applicatione oriundam.”

Nulla certe admittenda est de natura morbi cuiusvis conjectura, nisi quae omnium, faltem praecipuorum phænomenum, rationem reddere valet. Nos stomachacen, petechias, et haemorrhagias, dyspnoeam, motum muscularēm impeditū, convulsiones, et mortem subitam, a motu vel levissimo aut aëre admisso, paucis explicare conabimur.

Stomacace, petechiae, et haemorrhagiae, ut et ulcera in scorbuticis frequentia, a fibrae muscularis vasorum tenuitudine et mobilitate pendent, quibus fit, ut etiam solito sanguinis stimulo irritata, aut sanguinem fundunt, aut ulcera aegre sanabilia gignunt. Vidimus, ubi de medendi ratione tractavimus, oleum terebinthinae et adstringentia nequaquam ad sanguinem coercendum valuisse ; quod tamen certe fecissent, si soli sanguini inhaefisset vitium. Sin

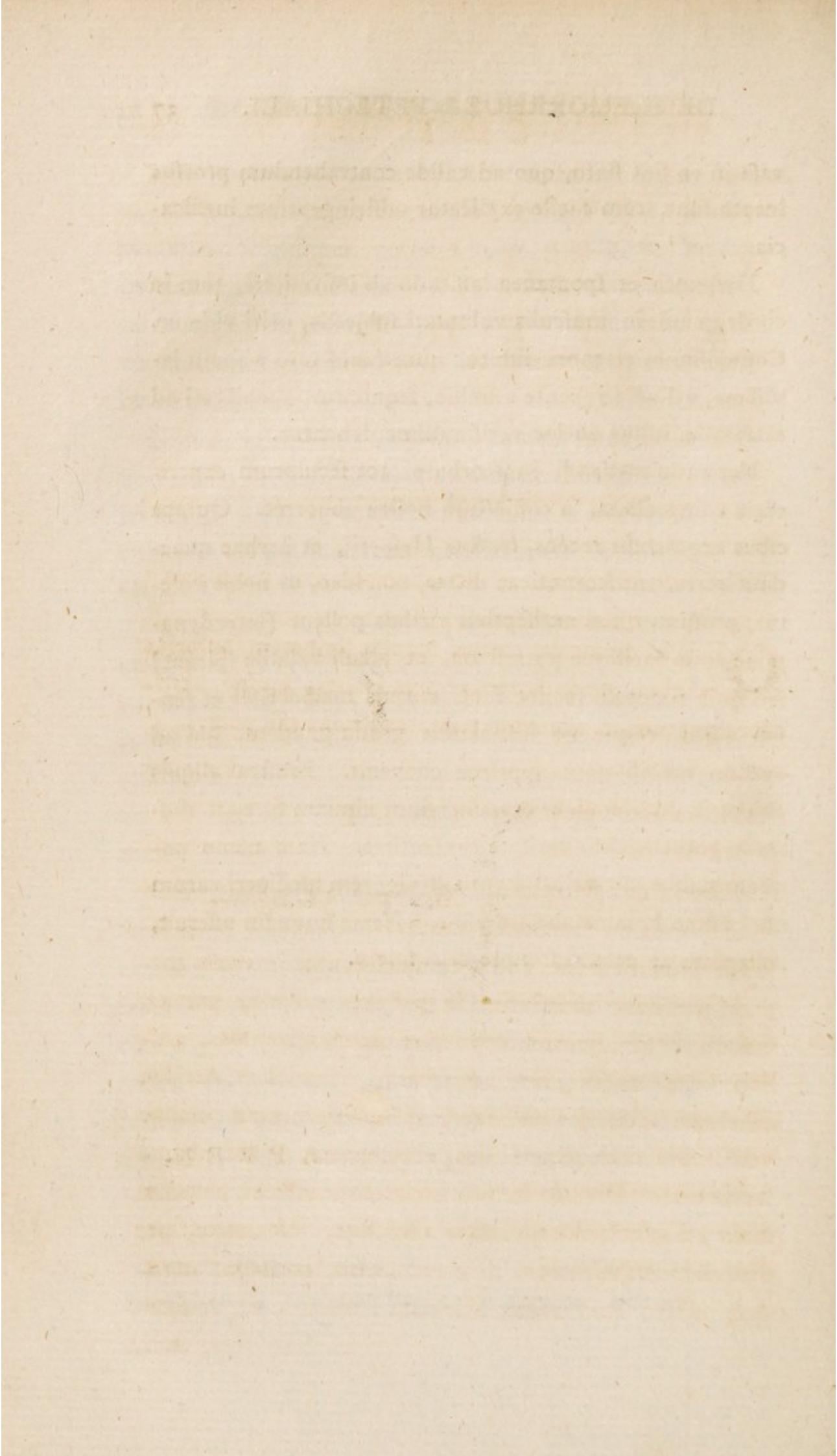
vafa

^a Van der Mye de Obsid. Bredæ. Vide plura, de affectuum in Scorbuto effectu, in Anson's Voyage; et Appendix, Hist. iv.

vasa in eo sint statu, quo ad valide contrahendum prorsus inepta sunt, tum facile explicatur adstringentium inefficacia.

Dyspnoea et spontanea lassitudo ab infirmitate, tum in corde, cum in musculis voluntati subjectis, oriri videtur. Convulsiones et mors subita, quae haud raro a motu levissimo, vel aëre repente admisso, sequuntur, mobilitati ad extremum usque auctae verisimillime debentur.

Nec ratio medendi in scorbuto, tot seculorum experientia comprobata, a conjectura nostra abhorret. Quippe cibus vegetabilis recens, fructus Hesperii, et herbae quae-dam acres, antiscorbuticae dictæ, non ideo, ut nobis vide-tur, profunt, quod antisepticis viribus pollut (tetrady-niae enim facillime putrescunt, et alkali volatile spirant) sed quia concoctu faciles sunt, corpus mediocriter et sen-sim alunt, eoque vis stimulantis gradu gaudent, qui ad auctam mobilitatem apprime convenit. Frustra aliquis objecerit, acrimoniam cruciformium nimiam fore, si nof-tra hypothesis cum veritate consentiret. Nam nemo un-quam pulsus aut velocitatem aut vigorem mediocri earum usu in fano homine auctam vidi. Nemo unquam afferuit, collapsum ab eorum stimulo oriri solere.

A P P E N D I X.

QUUM de morbo parum cognito scriberem, historias aliquot, ut judicaret aequus Lector, satisne accurate symptomata enumeraverim, tradendas esse putavi.

H I S T O R. I.

Jacobus Galloway, Ann. aet. 31. agens.

Die Januarii primo 1788, conspiciebantur in variis corporis partibus, praesertim in pectore, maculae parvae, quamplurimae, quarum nonnullae unam, aliae duas, pollicis lineas magnitudine aequabant. Nonnullae floridae rubebant, aliae lividae erant, quaedam nigrae, nullae vero supra cutis superficiem elevabantur, quae ubique laevis erat. Diversis in locis apparebant vibices, pollicem fere, vel sesquipolllicem latae, caeruleae. Utraeque, per dies aliquot conspicuae, dein evanescere, rursusque in iisdem aliisve locis redire solebant. Nullam, vel ex petechiis,

chiis, vel ex vibicibus, molestiam percipiebat aeger, nec, nisi videndo, eas adesse sentiebat.

Aliquando sanguis sponte ex oculis, auribus, nafo, ore, et urethra fluebat. Si vulnusculum, quantumvis exiguum, cuiquam corporis parti infligeretur, sanguis, quantitate vix credibili, et aegre coercendus, erumpebat.

Aeger tussim quoque molestissimam conquerebatur, mucumque viscidum, aliquando sanguine tintatum, expuebat.

Arteriae centies fere in minuto primo micabant; pulsus vero debiles et abnormes erant. Alvis naturalis erat; fitis urgebat; appetitus cibi imminutus erat; vultus palebat et languebat.

Tres fere elapsæ erant septimanae, ex quo symptomata jam enumerata in conspectum prodierant. Fatebatur tamen aegrotus, se jam olim bis simili modo affectum fuisse.

Acidum vitriolicum et corticem Peruvianum non sine fructu jam usurpare cooperat: Quum enim antea adeo debilis esset, ut foras prodire nequiret, tunc urbem, quamvis non sine difficultate, mendicus perambulabat.

Julapii, ex spirit. vitriol. ten. ʒiii. misturae mucilagino-fae ʒvi. confecli, semuncia ter in die ei propinata est. Sub hujus medicamenti usu, factum est, ut haemorrhagiae nunquam postea occurserent, praeterquam quod semel sanguis ex gingivis fluxit, in quibus, cum inspiciebantur, nullus tumor, nulla spongiosa laxitas apparuit. Petechiae et vibices, sensim rariores factæ, tandem prorsus evanuerunt, nec aeger post diem Martis 8um valetudinariū ^a frequentavit.

HIST.

H I S T O R. II.

Susanna Pope, Ann. aet. 15.

Parentibus olim struma affectis nata; in vico Titchfield,
in comitatu Hamptonensi, habitans.

Die Septembris 18º 1788, conspiciebantur, in tota cutis
superficie, maculae plurimae, parvae, in suris et femori-
bus maxime confertae. Harum pleraeque haudquaquam
supra cutem elevabantur, multae vero duriusculae erant.
Tumor fabam magnitudine referens oris angulum occu-
pabat; similis intumescentia collo insidebat: Ambo dole-
bant et pruriebant; maculae vero dolore carebant. Ha-
rum color varius erat, scilicet aliae rubebant, nonnullae
lividae erant, nec paucae nigrae. Sparsim observaban-
tur vibices caeruleae, latae, quarum una, in collo sita, ali-
quantum dolebat.

Sanguis ex ore fluebat. Gingivarum pars firma erat;
sed in dextro maxillæ superioris latere, pars alia livida
erat, et spongiosa. Gena dextra tumida erat. Lata *Ec-
chymosis* in lingua conspiciebatur. Carpus dexter dolore
cruciabatur.

Pulsus arteriarum celeres et debiles erant. Vultus pal-
lebat. Appetentia cibi naturalis erat. Calor non auge-
batur, nec urgebat fitis.

Aegra, pauper, neque tamen misera, habitu corporis tenello praedita, prospera, ut plurimum, valetudine usq; erat. Multum, in messis tempore, sub Sole ardente labo-raverat. Habitabat in domo parva, non tamen male sita.

Ad finem mensis postremae, post febrem continuam, infirmitatem maximam diu passa est. Hanc propemodum fugaverat, usu vini Lusitanici, et diaetae validae, lautioris. Vino per dies aliquot omisso, die Septembris 13° aliquantum sanguinis e gingivis profluxit. Die 15°, perstante haemorrhagia, maculae nonnullae, pulicum mortuus mentientes, in brachiis apparuerunt, quae deinde per totum corpus serpserunt. Vespere, paucae sanguinis guttae e vagina stillavere. Menses nondum fluxerant. Vibices post diem alterum conspectae sunt.

Jussum est, ut aegra ad vini usum rediret; diaetam lautam, carnis scilicet recentis et vegetabilium, usurparet. Aquam, acido vitriolico mixtam, saepius hauriret, et eodem acido infuso salviae hortensis instillato, прогargarysmate uteretur: Vultum, collum, et extremas corporis partes, aceto frigido crebro lavaret; corpus in ære puro, rustico, saepius exerceret.

Horum remediorum ope, maculae colore magis vivido praeditae videbantur; sed fluxus sanguinis adhuc perstebat.

Die Septembris 19°, haemorrhagia oris plus quam antea urgebat; pulsus in minuto primo 130, et debiles.

Jussum est, ut biberet vini rubri libram quotidie; ute-retur gargarysmate ex alumine, gummi kino, tinctura myrrhae,

myrrhae, et aceto, confecto; fumeret ter quaterve de die cochlearia tria medicamenti sequentis.

Recipe, Decocci corticis Peruviani uncias septem,

Pulveris corticis Peruviani rubri drachmas duas,

Tincturae corticis Peruviani unciam,

Elixir vitrioli acidi drachmas duas; misce.

Die 20°. Aegra multum pridie a sanguinis jacturæ debilitata fuerat; syncope enim bis inducta erat, cibi appetentia multum prostrata; et obliterat haemorrhagia, ne somno reficeretur misera. Nullae petechiae novae a 18vo mensis die apparuerant. Ex iis quae antea conspicuae fuerant, aliae tunc oculos fugiebant, aliae coloris multo minus fusci erant, magisque sub cutem extendebantur. Pauxillum sanguinis pridie e vagina stillaverat.

Haemorrhagia adhuc, minus vero copiosa, persistabat. Gingivarum apices sparsim lividae erant, et pressæ sanguinem fundebant. Aliquando sanguis plurimus a parte una, alterave erumpebat. Arteriae 120^{ies} in minuto micabant.

Praeceptum est, ut aegra alternis horis elixir vitrioli guttas decem ex cyatho vini rubri fumeret: Applicaret gingivis, qua sanguinem fundebant, linteum oleo terebinthinae madidum: Si haemorrhagia ex parte quavis copiofer fieret, ei loco penicillum eidem immersum imponeret: Caperet saepius aliquantum aquae acido muriatico acidulatae, quam, usque dum incalesceret, in ore retinet: Curaret, ut aër, inter spirandum, per os transiret.

Die

Die 21°, Oleum nonnihil ad haemorrhagiam coercendam conferre visum est, praesertim in parte oris sinistra, atque ideo ad vesperam usque applicatum fuit. Tum sanguis majori impetu erupit. Pulsus 130, aliquantum validiores, fiebant in minuto primo. Haemorrhagia ex utero nulla.

Linteoli, solutione aluminis satura uidi, utriusque gingivarum superficiei admoti sunt.

Die 22°, Pulsus arteriarum debiles et parvi erant. Haemorrhagia oris minus urgebat. Materiam sedimento coffeae similem ter quaterve evomuit aegra. Vespere faeces nigrescentes alvo secesserunt. Aderat somnolentia, ex qua non facile excitabatur. Oleum terebinthinae plus, quam alumum, ad sanguinem coercendum valere visum est.

Die 23°, Os parum sanguinis fundebat. Vomitus persistabat. Alvis saepe sanguinem in grumos coactum deponebat.

Die 24° vespere, aegra vita decessit. Tum maculae pleraeque non amplius se conspectui offerebant; nullae, aut lividae, aut nigrae, observari poterant.

Cadaver per dies aliquot insepultum mansit. Nulla tamen putredinis praeter solitum acceleratio observari potuit, nec foetor, quam pro temporis ratione, major erat.

HISTOR. III.

Alexander Dingwall, aet. 14.

Die Februarii 3to 1789, in Collegium Casuale cl. Duncan receptus est. Tunc totam corporis superficiem occupabant petechiae purpureae, haudquaquam supra cutem elevatae. Faeces alvinae et urina sanguine inquinabantur. Nonnunquam mucus, quem expuebat, sanguine tingebatur. Pulsus in minuto 72. Alvis soluta, appetentia cibi satis valida erat.

Haec symptomata jam per duos annos persistenterant; petechiae vero nonnunquam per dies aliquot inconspicuae fiebant, rursusque sine causa manifesta redire solebant; quarum tamen redditum nonnunquam comitabantur fitis, cephalalgia, calor. Si forte aeger quamlibet corporis partem vulnerabat, sanguis maxima copia, aegre coercendus, erumpebat. Nec raro haemorrhagiae sponte fiebant. Vix duo elapsi erant menses, ex quo plures sanguinis librae e naso profluxerant. Postea, symptomata aliquanto minus gravia fuerant, nuper vero, solita violentia redierunt.

Cortice Peruviano, cum multis aliis medicamentis, jam frustra usus fuerat, saltem sine constanti levamine.

Jussum fuit, ut aeger ter de die caperet unciae semifem sequentis misturae.

3. Spiritus vitrioli tenuis drachmas duas,
 Tincturae aromaticæ,
 Aquæ fontis ana uncias tres ; misce.

Die Februarii 17mo nunciatum est, aegrum paucos ante dies levem haemorrhagiam e nare passum fuisse, mucumque sanguine mixtum exscreavisse. Petechiae tunc temporis aderant quamplurimæ, praesertim in pectori. Omissa mixtura, aegrotus pulveris gummi kino, aluminis, ana scrupulum ter die sumpsit.

Nausea et vomitus primæ dosis administrationem sequæ sunt ; postea vero aeger pulverem sine incommodo assumpsit. Nulla exinde haemorrhagia ad diem mensis usque 14^m apparuit. Tum petechiarum numerus aliquantum imminutus erat. Maculae quaedam parvulae, petechias referentes, internam labii superioris superficiem occupabant ; gingivæ autem nec tumidae nec spongiosæ erant. Urina naturaliter se habebat ; alvus item ; appetitus bonus erat ; pulsus arteriarum 80.

Pulvis gummi kino cum alumine, ut antea, præscriptum est. *Die 21°* aeger aliquando levem nauseam ex medicamento passus erat. Petechiae in eo statu, quem nuper descripsimus, persistabant, et vibices aliquot latae in variis corporis partibus apparebant. Haemorrhagiae aberant. Pulsus, alvus, et mucus exscreatus secundum naturam erant.

Medicamentis ut antea usurpati, *Die Martis 7^m* symptomata omnia plurimum levabantur, aegerque ab haemorrhagiis immunis erat, pulveresque ut antea sumpsit.

Die

*Die 21°, Petechiae minori numero observabantur,
quanquam die 19° multum sanguinis e gingivis profluxerat.
Remedia igitur ut antea praescripta sunt.*

*Operae pretium fore duxi, ut aegri, cuius in pagina 23
mentionem obiter feci, historiam, iisdem fere verbis qui-
bus a Domino Stocker, viro mihi amico, chirurgiam apud
Titchfield, in comitatu Hantonensi perite et feliciter ex-
ercenti, mihi communicata est, narrarem.*

‘ July 30. 1788. Farmer Thomas Cawte, aged thirty-four, had, over the whole surface of his body, a number of red and livid spots, about the size of pins heads, accompanied by an unusual roughness of the skin ; and just above his right ham a very large ecchymosis appeared, of a dark blue colour. None of these appearances, however, were attended with pain.

‘ He was also troubled with a pretty considerable bleeding from his mouth, and, on examination, the gums appeared swelled, livid, and very loose in their texture, though not painful. He had frequently separated considerable portions of them by rubbing them with his fingers. His extremities were swelled, and retained the impression of the finger. He had a pale dejected countenance, and complained of extreme debility, with remarkable stiffness in his limbs, great pain and weakness

‘ in

‘ in the small of his back, together with oppressive respiration, particularly after using exercise ; his bowels were very costive.

‘ He could give no satisfactory account when his complaints began, but said, that, for some time past, he had felt himself incommoded in moving about, by the stiffness in his joints ; and this, he thought, was troublesome to him before the spots appeared.

‘ He is born of a family in whom there appears an hereditary madness, and about two years ago he was much troubled with lowness of spirits and dejection, in which he shewed an astonishing aversion to eating any food, except such as was of the most simple kind. He continued in this melancholy state about twelve months.

‘ In the summer of 1787, he became more rational, partook more freely of the enjoyments of company, and attended to his business nearly as well as ever. He soon, however, relapsed into his former desponding state, thinking his time always ill employed, except when engaged in religious study and contemplation. At length, he grew so obstinately singular with respect to his diet, that he considered it as a crime to use any other drink than water, and steadily persisted in eating nothing but bread, of which he was contented with a very small portion daily. All fruits and vegetables he religiously abstained from.

‘ He lives in a dry situation, in a well cultivated country, about half a mile from the sea. There had been, before

‘ before the date of this, for some months, a remarkable
‘ continuance of dry weather.

‘ It was insisted strenuously, that he should adopt a bet-
‘ ter diet, live as the rest of the family did, avoiding salt-
‘ ed provisions, eat plentifully of ripe fruits, and be free
‘ in the use of oranges. A decoction of bark, with alum
‘ and tincture of myrrh, was ordered as a gargle. To
‘ obviate his costiveness, which distressed him much, he
‘ was directed to use an electuary, which Dr Lind em-
‘ ploys in scurvy with advantage at Haflar Hospital,
‘ consisting of equal parts of conserve of wormwood and
‘ lenitive electuary, acidulated with elixir of vitriol. He
‘ was also ordered to bathe the blotch on his thigh with
‘ cold vinegar.

‘ Under the use of these means, his complaints decrea-
‘ sed rapidly. By the use of ripe fruits, and especially of
‘ oranges, his belly became regular; he therefore had
‘ not recourse to the electuary. He consented to drink
‘ beer; but still refused to eat any thing but vegetables
‘ at his meals. By a perseverance in this plan, he was
‘ perfectly freed from his complaints in a short time.’

T A N T U M.

